

ПРОБЛЕМИТЕ НА МАЛЦИНСТВЕНИТЕ ГРУПИ В БЪЛГАРИЯ, ОТРАЗЕНИ В ПРОГРАМИТЕ НА НАЦИОНАЛНИЯ ОБЩЕСТВЕН ДОСТАВЧИК НА РАДИОУСЛУГИ БЪЛГАРСКО НАЦИОНАЛНО РАДИО

В дните от 09 до 15 януари 2014 г. Дирекция «Специализирана администрация» извърши наблюдение върху програмите на националния обществен доставчик на радио услуги БЪЛГАРСКО НАЦИОНАЛНО РАДИО по отношение отразяването на проблемите на малцинствените групи у нас. Конкретната цел – да се установи съответствие спрямо разпоредбите на ЗРТ по отношение наличието на плурализъм на гледните точки в актуално-публицистичните предавания.

От седмичните разписания на «ХОРИЗОНТ» и «Христо БОТЕВ», както и от тези на осемте РРС, са открити онези програмни територии, които, по предварителен замисъл, предполагат разискването на тази тематика, а именно:

- **«ХОРИЗОНТ»** – «Хоризонт до обед»: от понеделник до четвъртък от 10:00 ч. до 12:00 ч. ;
- **«Христо БОТЕВ»** – «Ефир ЗНАНИЕ», рубриката «Познати и непознати»: делник от 15:30 ч. до 18:00 ч.;
- **РРС БЛАГОЕВГРАД** – «ДНЕС»: делник от 13:10 ч. до 16:05 ч.;
- **РРС БУРГАС** – «Булевард Демокрация»: делник от 13:05 ч. до 16:00 ч.;
- **РРС ВАРНА** – «НА СВЕТЛО»: делник от 12:30 ч. до 18:00 ч.;
- **РРС ВИДИН** – «Цветовете на деня»: делник от 14:05 ч. до 18:00 ч.;
- **РРС ПЛОВДИВ** – «Ден след ден» – Изборът на информираниите: делник от 15:00 ч. до 17:00 ч.;
- **РРС СОФИЯ** – «Следобед по някое време»: делник от 14:03 ч. до 16:00 ч.;
- **РРС СТАРА ЗАГОРА** – «Следобедни адреси»: от понеделник до четвъртък от 13:00 ч. до 15:00 ч.;
- **РРС ШУМЕН** – информационно-музикални програми «УТРО» и «ДНЕС»: делник от 06:05 ч. до 15:00 ч.

Прослушаните по тази схема близо 70 часа оставят общото впечатление, че темите, които засягат **проблемите на малцинствените групи в България не са във фокуса на вниманието на програмите на националния обществен доставчик на радиоуслуги БЪЛГАРСКО НАЦИОНАЛНО РАДИО.**

От множеството определения за **малцинство**, като социологическа група, която не представлява доминиращо множество в рамките на населението в дадено общество, бе избран възприетият от социологията термин – **малцинствена група**. Т.е. – всяка група, която е непривилегирана спрямо доминиращата по отношение на социален статус, образование, трудова ангажираност, здраве и политическа власт. Това е и терминът, който пряко отговаря на целта на проведеното наблюдение, доколкото, ако под **малцинство** най-често се разбира етническо малцинство, то **малцинствените групи** освен расови и етнически, могат да бъдат и на **хората с недъзи, езикови групи, на религиозните малцинства, на тези с различна сексуална ориентация и т.н.**

Терминът **малцинствена група** е предпочетен и по отношение на човешките права тъй като най-често тези групи са обект и на дискриминация, независимо дали съзнателна, несъзнателна или дори законодателна. Т.е. **членовете на малцинствените групи са обект на диференциран подход в обществото, към което принадлежат или наличието на социални структури, които не са равно достъпни за всички.**

КАКВО ПОКАЗА НАБЛЮДЕНИЕТО? – програма «Хоризонт» и РРС в Шумен, Видин и Стара Загора отбелязаха в **чисто информативен план** посрещането на ромската нова година на 13 януари. Единствено програма «Христо Ботев» посвети на това събитие специално предаване, в рамките на своята **образователна линия**. В продължение на повече от час, аудиторията беше запозната с ромските обичаи за празника «Банго Васил», как се подготвя трапезата и какво се нарича, докато се подготвят ястията. Излъчен бе и репортаж от ромската махала на Кюстендил, където се е състояла премиерата на снимания на същото място филм «Ром Кихот», чийто главен герой е «колегата Валери Леков». Гост в студиото беше ромският поет Тусен Рамад, а в постоянната рубрика «Живот за разказване» бе представен младеж, който работи като координатор в ромска неправителствена организация. Съвсем логично, музиката в това предаване беше изцяло от ромския етнос. Програма «Христо Ботев» е и територията, в която БНР осъществява своята кампания «**Да помогнем на децата с увреждания – гр. Павликени**».

Фокусираното наблюдение на националните и регионалните програми на БНР **не е проведено по лицензионни параметри**, но, въпреки това, ясно показва, че с изключение на «Хоризонт», всички останали са в дълг, дори само по отношение на **обема предавания, подпомагащи интеграцията на групи в неравностойно положение и рискови групи**, доколкото те също са малцинствена група със своите нерешени проблеми. Посоченият в лицензиите обем е различен за различните програми, като най-нисък, и в този смисъл – най-изпълним, е за «Хоризонт» – 1%, а най-висок, съответно, за «Христо Ботев» – 15%, все още недостигнат. От районните радиостанции изводът засяга най-вече РРС Варна и РРС Шумен, за които е предвиден обем, не по-малък от 5% от месечното програмно време.

АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ – доколкото всички програми следват изпитания модел на информационно-музикалното радио, в най-честите случаи темата за проблемите на малцинствените групи у нас намира своето отражение, съобразно конкретен събитийен повод, даващ основание за репортаж, разговор в студиото или изявление на експерт, най-често, представител на неправителствения сектор.

Ярък пример в това отношение е периодът след сирийската криза, довел в страната потока от нелегални имигранти – не само информационните емисии, всички обзорни предавания имаха тогава за акцент различните аспекти на темата. И, както често се случва, тя отново стана жертва на познатия **ефект на прожектора**, който осветява дадено събитие и след като изгасне – събитието просто изчезва от медийното пространство.

Извън конкретния събитиен повод, проблемите на малцинствените групи намират отражение тук и **по линия на спечелени проекти на неправителствени организации по дадена тема**, до изчерпване на средствата, предвидени в програмата. Тези предавания имат кампаниен характер и в наблюдавания период не присъстваха в програмите.

Единствено програма «Христо БОТЕВ» има запазена своя територия, посветена именно на проблемите на малцинствените групи от цялата палитра. Повече от 15 години в нейния ефир се излъчва предаването «Познати и непознати». Под мотото «Единство в разнообразието» всеки ден от 15:30 ч. до 16:45 ч. се разискват културните взаимодействия между етноси, малцинствени групи и други общности (хора с увреждания, ЛГБТ), чиято основна ценност е постигането на толерантно съжителство. В предаването се разкриват конкретни случаи, свързани с лични човешки съдби.

Най-често, при това в чисто познавателен план, се представят живеещите у нас етнически малцинствени групи – роми, турци, евреи, арменци, чрез тяхната музика, бит, обичаи, традиции...